

Dr. Ramaseter Róbert
Diszkrét 2. léc. 8. Budapest

X évfolyam • 134. szám

1929 Junius 18 Kedd
• 1929 év Sziván 10 •

Ars 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Bog. Maria No. 33. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Gela No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel

Európa veszedelmei és Macdonald receptje

„Európa veszedelmei a kisebbségek” — állapítja meg Macdonald a „Sunday Times”-ben írt cikkében. Azonban minden őszintesége mellett is van annyira diplomata, hogy nem írja ki nyíltan: ezt a veszedelmet az új többségi nepek okozzák. Helyesebben: a többségi népek csak elenyésző kisebbségeket, tehát antidemokratikus rétegeket képviselő kormányai és ugynevezett államterítők azok, akik a kisebbségi kérdés becsületes rendezésétől „magasabb” érdekeik féltése miatt iszonyodtak és iszonyodnak ma is.

Madridban még ez a mentalitás érvényesült a népszövetségi tanács legutóbbi ülésén is. A „veszedelem” lefűtött protektorának, Chamberlainnek szelme, — akinek nevéhez egyébként az indiai többségi kisebbség mozgalmainak véres elnyomása is fűződik, — ott kísértett a tanácskozásokon és rányomta bélyegét a határozatokra. Briand és a többiek is siettek a határozathozatalra, mintha csak érezték volna, hogy sietniük kell, mert ez volt talán az utolsó alkalom, melyen a veszedelem magyarája alá odarakhatják a robbanásra érett pokolgép kanócait.

E promániakusok azonban rosszul számítottak. Azt hitték, hogy a munkakormány képviselőjének távolléte az ő határozataiknak megfélembizhetetlenségét jelenti. Ebben is tévedtek. Macdonald cikke azt bizonyítja, hogy a munkakormány feje, sem a békeszerződések igaztalanságainak, sem pedig a közben kifejlődött igaztalanságok megfélembizhetetlenné deklarált igazságainak örökérvényiségében nem hisz.

Mi kisebbségek első pillanattól fogva nem hittünk benne. Első keserű felvadásunk percétől kezdve arra törekedtünk, hogy megszabaduljunk „veszedelmességünk” teherétől. Azonban hiába próbálkoztunk, mert a hivatalos politika nyílt törekvése az volt, hogy mindenáron veszedelmmé sűrítessen bennünket.

Nem olyan veszedelmmé, amivel számolni kell, hanem olyanná, amelyet el kell háritani. Elháritani — lehetőleg az életből. Elháritani a kultúra, a gazdasági élet és a politikai érvényesülés útjából. Röviden: megsemmisíteni.

Hogy ez nem sikerült nekik, nem rajtuk mulott. Nem Chamberlainon, nem Briandon, nem Zaleskyn és nem Bratianu Vintilán. Azon mulott, hogy Európa lelkiismerete éppen az ő egyéniségükön kívül székelt a jóindulatu emberek, a szenvedők millióinak szívében s ez a lelkiismeret, megfosztva bár tényleges aktivitásától, mégis ellensúlyozta a sötét szándékokat.

Bizonyos, hogy az időknek teljességgel még Macdonald kormányra kerülésével sem érkezett el Európa kisebbségeinek számára. De a „veszedelem” valódi lényege végre felismertett, a sok kuzuzsló után végre komoly diagnózis mondott ki — s a becsületes, jó diagnózis minden betegség számára a gyógyulásra vivő terapia lehetőségét jelenti.

Macdonald ellen minden bizonnyal

össze fognak fogni az összes kuzuzslók és az összes katasztrófa-politikusok. Ugy a kuzuzslók, mint a katasztrófa-politikusok konfektúrástól vezéreltetve. Boldoguló kisebbségek a politikai peccenyestők gondolatvilágába nem férnek be. Minden jóllakott emberben az ő beteges éhségük és kapzsiságuk elleni merénylet látnak, egy újabb lehetőséget a valódi békére, ami viszont a hadi üzletek esélyeinek csökkenését jelenti.

Macdonald üzenete azonban nemcsak a mi részünkre biztató üzenet, hanem az ő számukra is. Üzenet, mely-

nek lényege ez: a kezeiket csak maguk felé hajlító szentek konjunkturája lejárt. A kisebbségi nyomorúság és veszedelem nem alkalmazható többé az igazi, nyugtalanító problémák Potemkin-kulisszájaként, mely kifelé színeket kápráztat, háta mögött azonban fegyverraktárt és politikai kinzserszámokat rejtget.

Ami igaztalanság és embertelenség, az igaztalanság és embertelenség akkor is, ha önző prókátorai akadnak, főleg fogadatlannak prókátorai. A jelenlegi kormányoknak, amely a gyulafelhárvári határozatok alapján áll, éppen Mac-

donald kormányra kerülése következtében teljes lehetősége van arra, hogy úgy külső, mint belpolitikai vonatkozásban megnyugtatólag rendezze a kisebbségi kérdést. Működésében van, hogy a kisebbségek veszedelem-jellegét megszüntesse és e veszedelem helyébe a barátság és megértés szellemét plántálja. Ha e terven iniciatívát gyakorol: — és várjuk, hogy gyakoroljon — megszerzi magának azt a minden dicsőségnél nagyobb dicsőséget, hogy előljárt az emberiség és az emberiség tíz év óta kinnal és csalódásokkal felszántott frontjának pacifikálásánál. (s. l.)

Amerikában nem fogadták nagy lelkesedéssel a Joung-tervezet elfogadását

Stresemann Párisban Brianddal és Poincaréval tárgyal

London, június 17. — Amerikai irányadó körökben nem fogadják egyhangú lelkesedéssel a Joung-tervezet elfogadását. A szenátorok egy része attól tart, hogy a tervezet életbeléptével veszélyes kapcsolat támad a jóvátétel és a szövét-

ségek hadiadósságai között, ami minden államnak kellemes, csak a hitelező Amerikának nem.

Páris, június 17. — A Le Journal közlése szerint a Madridból Németországba visszatérő Stresemann a francia főváros-

ban nemcsak Brianddal, hanem Poincaréval is megbeszéléseket folytatni a jóvátétel megoldásával kapcsolatos tárgyalási kiüritésről.

A tárgyalások elé francia körökben élénk figyelemmel tekintenek.

A képviselők felajánlották egynapi napidijukat a szamosvölgyi árvizkárosultaknak

(Bucuresti-Bukarest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délutáni ülésén napirend előtt Franasovici liberális képviselő szólal fel és javasolja, hogy az összes képviselők egy napi napidijukat ajánlják fel a szamosmenti árvizkárosultaknak.

Ghita Pop szamosmegyei nemzeti párti képviselő csatlakozik Franasovici javaslatához és megkapó színe-

ben festi le az elmúlt heti katasztrófa pusztításait.

A képviselőház egyhangúlag aprobálja az indítványt. Ezután D. R. Joanitescu belügyminiszter-helyettes betérjeszti a rendőrség újjászervezéséről szóló törvényjavaslatot és kéri a sürgősség kimondását, amelyet a kamara megszavaz. Attérnek az öntözhető földek kisajátításáról szóló törvényjavaslatra, amely-

hez Popescu többségi képviselő szól hozzá és a liberálisokat támadja.

Radulescu előadó a következő szöveget, aki a javaslat előnyeit emeli ki s rámutat annak messzeható gazdasági fontosságára. Ezzel a kamara mai ülése véget ért, holnap Mihalache földművelésügyi miniszter válaszol az elhangzott kritikákra, majd a javaslat megszavazására kerül sor.

Macdonald szerint Trozskij nem is kért beutazási engedélyt

Csicserin lesz Oroszország londoni követe

Macdonald cikket írt a kisebbségi kérdésről a „Sunday Times”-ben

Berlin, június 17. Moszkvából érkezett jelentések szerint hivatalos orosz szovjetkörökben úgy vélekednek, hogy Oroszország és Anglia között a rendes diplomáciai viszony már a közeljövőben helyre fog állni. Macdonaldnak ezt a régi és közismert tervét a konzervatívok semmiesetre sem fogják elgáncsolni. Moszkvában már ki is jelöltek Oroszország diplomáciai képviselőjéül Csicserin, aki tudvalevőleg mindig szószólója volt az angol-orosz kibekülésnek. Ez a kinevezés egytálla dokumentálása lesz annak a ténynek, hogy Oroszország minden körülmények között a békét akarja és a Távolkeleten sem kívánja felborítani a mai nemzetközi helyzetet.

Konstantinápoly, június 17. Trozskijnak az angol konzulátushoz beadott kérésére, melyben beutazási engedélyt kér Angliába, hír szerint megérkezett a ked-

vező válasz. Macdonald megengedte a számított szovjetvezérnek, hogy családjával együtt Angliába vonuljon vissza. Trozskij kijelentette egy török újságírónak, hogy angolai időzését főleg betegsége orvosi kezeltetésére és emlékiratainak megírására akarja felhasználni.

Újabb jelentés szerint Macdonald nyilatkozott Trozskij beutazási engedély ügyében. Kijelentette, hogy Trozskij az angol kormányhoz nem nyújtott be tartózkodási engedély iránti kérelmet. Clynes belügyminiszter is azt hangoztatja nyilatkozatában, hogy a volt orosz népbiztosnak a belügyminisztérium sem adott ki beutazási engedélyt.

London, június 17. A Sunday Times tegnapi számában Ramsay Macdonald miniszterelnök cikket írt a kisebbségi kérdésről. Macdonald szerint nagy baj az, hogy a Népszövetség hatáskörét

gyengíteni igyekeznek és az utóbbi években gyengítették is. Szerencsére — írja a miniszterelnök — a kérdés még nincsen lezárva. Az angol kormány még nem mondotta el álláspontját a kérdésről a Népszövetség előtt és Stresemann is bejelentette, hogy a panaszok tárgyalására vonatkozó eljárásjogi szabályokat s a kérdés összes nemzetközi jogi vonatkozásait a szeptemberi ülészenakon újra szóvá fogja tenni.

London, június 17. Politikai körökben Dawes tábornok és Macdonald találkozásától azt várják, hogy előzetes meg egyezés jön létre a tengeri fegyverkezés csökkentésére s ez esetben Hoover a Dawes referádája alapján esedeg az utolsó pillanatban még elrendeli hogy a július elsején életbe lépő flottaépítési program szerinti tizenöt nagy cirkáló építését ne kezdjék meg.

A tisztességtelen versenyről szóló törvényjavaslat főbb intézkedései

Az új törvény életbeléptetése esetén hatályát veszti a spekulatortörvény

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától). A kormány hivatalbajlépésekor a kereskedelmi érdekszövet-ségeknél határozott ígéretet tett a spekulatortörvény előírására. A spekulatortörvény eltörlése azonban mindeközben nem történt meg és a kormány erre vonatkozó elhatározását odamódosította, hogy a spekulatortörvény hatályon kívül helyezését a tisztességtelen verseny és a tiltott kereskedelem megállításáról szóló új törvény életbeléptetésével egyidejűleg hajtja végre. Ez a törvényjavaslat, amint azt már jelentettük, már el is készült és azt a kereskedelmi miniszterium az összes érdekelt szervezeteknek hozzászólás végett megküldte. A törvényjavaslat a következőket tartalmazza:

Mi a tisztességtelen konkurrencia?

Mindenki, aki kereskedelmi ügyletekben a szokásokkal ellentéző oly természetű versenyt támaszt, amellyel konkurrenciát kéri okozhat, a tisztességtelen verseny megszüntetésére kötelezhető és kártérítésre ítélt. Akiről bebizonyítható, hogy konkurrenciáról nyilvánosan alaptalan rágalmatokat terjeszt, amelyek tévedést kelthetnek és ez által károkat okoz konkurrenciának, kártérítésre és 50.000 lej pénzbüntetésre ítélt. Leszállított áron való árusításra vonatkozó hirdetések csak akkor engedhetők meg, ha azok a normális egységárak is fel vannak tüntetve. Ellenkező esetben 20 ezer lejig terjedő pénzbüntetéssel büntethető.

Aki hamis származási helyet jelöl meg az árun, kártérítésre és 50.000 lejig terjedhető pénzbüntetésre ítélt.

Az árun alkalmazott felirásokon megjelölhető, hogy például francia, angol módszer szerint készült, azonban annak megjelölése, hogy valamely országban vagy városban készült, anélkül, hogy ez a tényeknek megfelelné, tilos. Ha valamely külföldi gyár romániai teleppel rendelkezik és termékeit itt állítja elő, köteles megjelölni az árun, hogy ez Romániában készült. („Fabrica in România”).

Nem tekinthető hamis származási helymegjelölésnek külföldi név használata, ha nincs rajta a „valódi” vagy „természetes” stb. elnevezés.

Aki konkurrenciát céljából valamely vállalatról, gyártmányáról vagy tulajdonosáról oly természetű, valóságának meg nem felelő állításokat terjeszt, ami a vállalat vagy a tulajdonos hitelét veszélyezteti, kártérítésre és 100 ezer lejig terjedhető pénzbüntetésre ítélt. Ezek a rendelkezések nem alkalmazhatók a bizalmas jellegű közlésekre, kivéve azt az esetet, ha az érdekeltektől bizonyítja, hogy a szerző tudta, hogy ezek a hírek hamisak.

Tilos az olyan reklám vagy árusítási feltétel, amely bizonyos számú vásárló megszerzésétől, vagy meghatározott összegű vásárlástól teszi függővé a hirdetés kedvezmény megadását. Tilos oly feltétel kikötése, amelynek értelmében

a felajánlott ajándékához a vásárló sorsszűrés útján vagy más hazard módon juthat. Az ez ellen a rendelkezés ellen vétő kereskedő 50.000 lejig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Végeladások és részleges kiárusítások

Végeladások alatt azok a kiárusítások értendők, amelyeknek célja az üzlet megszüntetése mellett a teljes árukészlet kiárusítása. A részleges kiárusítás csak valamely kereskedelmi ág megszüntetését jelenti.

A bírói kiárusítások és önkéntes árlejtés útján történő eladások nem tartoznak a végeladások közé.

Részleges kiárusítás vagy teljes végeladás az illetékes kereskedelmi és iparkamara engedélyével eszközölhető. Végeladásra engedélyt csak az kaphat, aki legalább 3 év óta kereskedő, részleges kiárusításra pedig a kamara csak akkor ad autorizációt, ha a kereskedő legalább egy év óta üzletet folytat. Ezeket a határidőket a kereskedelmi és iparkamara saját hatáskörében leállíthatja.

A kamara a végeladás engedélyezésére vonatkozó kérés ügyében 10 nap alatt köteles dönteni. Határozata ellen a törvényszékhez lehet felelkezni, amely 15 napon belül dönt. A végeladásra oly áru nem árusítható ki, amelyet az árusítás megkezdése előtt rendelték ugyan, azonban az árusítás ideje alatt érkezett meg. A végeladások ideje alatt a raktárak felújítása tilos.

Végeladás csak a kereskedelmi ténykedés teljes megszüntetése esetén engedélyezhető. Cégváltozás vagy cég átvétel esetén végeladást nem lehet tartani. A végeladás csak a cég székhelyén eszközölhető. Időtartama hat hónappal nem lehet nagyobb, ami az engedély kiadásának napjától veszi kezdetét. Ez utóbbi rendelkezés a bírói és csődkiárusításokra is vonatkozik. Az a kereskedő, aki végeladást rendezett, következő végeladást csak három év múlva tarthat.

A részleges kiárusítások időtartama nem haladhatja meg a két hónapot. A részleges kiárusítás szereplő árukat külön kell osztályozni és teljesen el kell különíteni. A következő részleges kiárusítás csak az előző részleges kiárusítás után egy év múlva tartható meg.

Alkalmi kiárusítások csak az illetékes kereskedelmi és iparkamara által megállapított időszakokban rendezhetők. Az ilyen kiárusításoknál az árukat látható módon kell megjelölni.

A tiltott üzérkedés

Mindazok, akik a szabadverseny megállítását céljából és az eladási árak emelésé végett a helyi piacon elsőrendű élelmiszeri cikkek vagy tüzelőanyagokat oly mennyiségben halmoznak fel, amelyek meghaladják a vállalat elhelyező képességét és törvényesen nem indokolható, százezer lejig terjedhető pénzbüntetésre ítélt. Az illetékes hatóságok az összegyűjtött élelmiszereket hatósági utópi kiárusítják.

A fenti büntetés alkalmazandó azokkal szemben is, akik elsőrendű élelmiszeri cikkek vagy tüzelőanyagot az ár indokolatlan növelése céljából visszatartanak vagy pedig csak bizonyos áron adnak el.

Mindazok, akik a vevőt kijátszák oly-

képen, hogy más árut adnak el, mint amilyenről a vételnél szó volt, vagy pedig az árut kicsérlik, három hónapig terjedhető börtönbüntetéssel és 500-50.000 lejig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

A kihágás csak az eladó számlája vagy írott jegyzéke által bizonyítható. A hamis számlák kiállítását ellen hasonló büntetések alkalmazandók, azonkívül, hogy a büntető törvénykönyvnek az okirathamisításra vonatkozó részelt is alkalmazni kell.

50.000 lejig terjedhető pénzbüntetéssel és visszaesés esetén 15 napi börtönbüntetéssel is sújtható az, aki cégbejegyzés

Nem lehet megadóztatni a hitközségeket és a hitközségi intézményeket

A Zsidó Parlamenti Klub eredményes intervenciója a pénzügyminiszternél

(Bucuresti-Bukarest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától). Az utóbbi időben több hitközség panasszal élt a Zsidó Parlamenti Klubnál az ellen, hogy egyes vidéki pénzügyigazgatóságok teljesen törvénytelenül és indokolatlanul adóval róják meg őket és a kebelükbe tartozó többi vallásos intézményeket.

A zsidó parlamentérek intervenciójára a pénzügyminiszterium június 13-án 154.979. szám alatt a következő átiratot intézte a parlamenti klub titkárságához:

Főtítkar ur!

Hivatkozással az önk. 1929 június hó 3-án kelt levelükre, kérjük, hogy közöl-

vagy pedig a cégtábla feltüntetése nélkül kereskedelmi foglalkozást gyakorol

Maximális árat csak a községi tanácsok és ideiglenes bizottságok állapíthatnak meg a kereskedelmi és iparkamara beleegyezésével, vitás esetekben a kereskedelmi és iparügyi miniszterium előterjesztése alapján a Kereskedelmi és Iparkamara Szövetségének véleményezésével.

Azok, akik a maximális árnál magasabb áron árusítanak, 30.000 lejig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. A törvényjavaslat ezen részében foglalt rendelkezések ellen elkövetett vétéseket a kereskedelmi és iparügyi miniszterium felügyelői, alfelügyelői, a mérleg- és súlyhivatal főnökei, az ügyészség tagjai, a rendőrfelügyelők, rendőrigazgatók, polgármesterek, a kereskedelmi és iparkamara tagjai és titkárai állapíthatják meg. A vétések ügyében a járásbíró ítélik 10 napi felelbezési idővel a törvényszékhez. A törvényszék határozata ellen szintén 10 nap alatt lehet felelkezni az illetékes táblához.

Az ezen törvény alapján kirótt büntetéseket bírói uton hajtják be.

A spekulatortörvény és végrehajtási utasítása, valamint az ezen törvénnyel ellenkező összes törvények, rendeletek és szabályzatok hatályukat veszítik.

jék velünk azokat a konkrét eseteket, amelyekben a zsidó hitközségeket és a kebelükbe tartozó intézményeket megadóztatták. Az önk. válasza alapján kívánja a miniszterium meghozni döntését, a megítélendő vizsgálat után minden egyes esetben, külön-külön.

Vezérigazgató.

A fenti átirat alapján kívánatos tehát, hogy a megadóztatott hitközségek késedekem nélkül közöljék a Zsidó Parlamenti Klubbal (Chubul Parlamentar Evreesc, Bucuresti, B-dul Maria 1.) sérelmeiket, hogy a klub ezeket a pénzügyminiszter elé terjessze.

Nincs tömeges bevándorlási lehetőség Spanyolországba

A bukaresti spanyol konzul nyilatkozott az Uj Keletnek

(Bucuresti-Bukarest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától). Számítalan verzió került forgalomba arról, hogy Spanyolország, amely annak idején kiűzte zsidóit, vissza kívánja, kitért karokkal csalogatja vissza őket és rendkívüli előnyöket biztosít számukra.

Ezek a hírek különösen Erdélyben találtak jó talajra, ahol a gazdasági krízis következtében nagyon sokan foglalkoznak a kivándorlás gondolatával.

Az Uj Kelet bukaresti szerkesztősége érintkezésbe lépett az ottani spanyol konzulátussal, amely a leghivatottabb a bevándorlásra vonatkozó összes kérdések megvilágítására. Munkatársunk idevonatkozó kérdéseire a spanyol konzul a következő választ adta:

— A spanyol beutazási engedélyt bárki megkaphatja. Spanyolországban bárki letelepedhet, tekintet nélkül az illető

vallására. Így természetesen a zsidók letelepedése ellen sincs kifogásunk. A Spanyolországban letelepedni óhajtoknak azonnal lehetővé van téve és alkalma nyílik bármilyen üzlet megkezdésére. Bárki és minden nehézség valamint megszorítás nélkül elhelyezkedhet magánvállalatoknál.

— Tömeges bevándorlások esetén a gyarmatainkra adunk beutazási engedélyt. Ezzel a kéreléssel kapcsolatban az érdeklődők minden felvilágosítást megkaphatnak a bukaresti konzulátusnál, ahonnan beosztják őket gyarmatok és helységek szerint, kívánságukhoz képest oda, ahová letelepedni óhajtanak és ahol ingyen kaphatnak földet.

— Végül minden diáknak s így a zsidó diákoknak is nyitva állanak a spanyol fakultások kapui.

Első Nagyvárad (Oradeai) Középiskolai Zsidó Diákokotthon kóser Fluinternátus

megnyílik szeptember elején. Felvesz kereskedelmi, liceumi és polgári iskolai (gimnáziumi) tanulókat. Kívánatra prospektus küld és minden iskolai ügyben felvilágosítással szolgál az internátus vezetője.

Szilágyi Adolf tanár

Kívánatra prospektust Oradea, Str. Delavrancea (Ritook Zs.-u.) 17.

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkasait foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Büsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár Rt.

hat. as raktárait Hiteképes egyéneknek kedvező fiz. tes. feltételek

Magyar Iván

Megtörtént az új boldog Magyarország már nem avatnak, tak még egyet, eg len vitéz, fényes nük között, amelyr dió hullámai vitték lágba, ahol kétség varták az utolsó ról szóló híreket. A vasárnap avattak, jas Iván.

Ugy tudjuk, hog azok számára alap szagon, akik az ell töt hősies magatart az ki. Azt is tud Iván a háboru alk tulságosan vitezkes társai legalábbis magatartása néha volt. Nyilvánvaló, avatása nem a há hosi magatartásána sem a volhiniai, se verduni fronton n gát.

Melyik fronton érdemeket? Az org valóban hős volt ő hetetlen bátorság lyát az ellenség el férfiakat és nőket temetett el élve az Ezért a vitézi tetté érdemi nemzeténel láját, a vitézi címé tézi telket.

Ha gondot okoz hol jelöljék ki Hó ké, nyugodt lélek re a célra az org jó záros föld és I dskodott dus trág Iván vitéz ekeje s ütközik valamilyen mindig emlékeznü teire.

Nagyon stilszerű utolsó avatták Mert ha nem is v

Féltünk, hogy m fliktus lesz belöle beiter Galvestonba szépségversenyt és sum címet. Most a vita, hová is tartó világ legszebb leán nak vindikálja, mé tria ment ki Gal rok viszont azt m Goldarbeiter magy huszonöt évvel ez lakott, a nagyapja cas hős volt és em ságnak minden jog magának követelje za a kettő közül? ígazság ugyanis a arbeiter sem osztra nem zsidó és a p lszó, aki egy koloz

Értes

Megnyit Bucure közpon

„Hotel

Str. Pictor Grig A királyi palota a Calea

100 modern bere központi fűtés, hideg- és melegví fon áll a vendég Nagyon előnyös a tarifából 25% Tis

Venetia-szá MOISES

Magyar egyveleg Iván vitéz

Megtörtént az utolsó vitézavató is boldog Magyarországon. Több vitézt már nem avatnak. De utóljára felavatnak még egyet, egy igazi, rettenhetlen vitézt, fényes ünnepleg és ceremóniák között, amelynek akkordjait a rádió hullámai viték szerte a széles világba, ahol kétségtelenül szivropesválták az utolsó magyar vitézavatóról szóló híreket. Az utolsó vitéz, akit vasárnap avattak, nem más, mint Héjjas Iván.

Úgy tudjuk, hogy a vitézi rendet azok számára alapították Magyarországon, akik az ellenség előtt tanúsított hősies magatartásukkal érdemelték azt ki. Azt is tudjuk, hogy Héjjas Iván a háború alatt a fronton nem túlságosan vitézkedett. Frontbeli bajtársai legalábbis azt állítják, hogy magatartása néha egyenesen gyáva volt. Nyilvánvaló, hogy Héjjas vitézzé avatása nem a háború alatt tanúsított hősi magatartásának jutalmazása Héjjas sem a volhiniai, sem a doberdói, sem a verduni fronton nem tüntette ki magát.

Melyik fronton szerzett hát vitézi érdemeket? Az orgoványi fronton. Ott valóban hős volt ő, ott valóban rettenhetetlen bátorsággal állta meg a helyét az ellenség előtt. Védte a zsidó férfiakat és nőket kaszabolattól és megemelt elölve az orgoványi erdőben. Ezért a vitézi tetteért csakugyan megérdemelt nemzetének elmulthatatlan hálaát, a vitézi címet és a vele járó vitézi telket.

Ha gondot okozna az illetékeseknek, ha jelöljék ki Héjjas Iván vitézi telkét nyugodt lélekkel ajánlhatjuk erre a célra az orgoványi határt, amely jó zsidó föld és Iván vitéz maga gondoskodott a trágyázásáról. Ha majd Iván vitéz ekéje szántás közben beleütközik valamilyen kemény tárgyba, mindig emlékezni fog saját vitézi tetteire.

Nagyon stílszerű egyébként, hogy utolsóinak avatták vitézzé Héjjas Ivánt. Mert ha nem is vitéz, — de utolsó.

Liesl Goldarbeiter

Félnék, hogy még diplomáciai konfliktus lesz belőle. A kis Liesl Goldarbeiter Galvestonban megnyerte a világ szépségversenyét és ezzel a Miss Univerzum címet. Most aztán arról folyik a vita, hogy is tartozik tulajdonképpen a világ legszebb leány? Ausztria magának vindikálja, mert mint Miss Ausztria ment ki Galvestonba, a magyarok viszont azt mondják, hogy Liesl Goldarbeiter magyar, mert a papája huszonöt évvel ezelőtt még Szegeden lakott, a nagyapja pedig negyvennyolc éves hős volt és ennél fogva a magyaroknak minden jogeime megvan, hogy magának követelje őt. Kinek van igazsága a kettő közül? A harmadiknak. Az igazság ugyanis az, hogy Liesl Goldarbeiter sem osztrák, sem magyar, hanem zsidó és a papája, Goldarbeiter László, aki egy kolozsvári lap jelentése

szerint, szegediesen beszél és zsel-irja keresztnevét, szintén nem magyar, hanem csak egy egyszerű zsel. Mindezt nem azért szögezzük le, mintha nem gőnnölnánk Magyarországnak még egy szépségkirálynőt, de meg akarjuk kiemelni a kis Liesl Goldarbeiter azokról,

a kellemetlenségektől, amelyeken Simon Bóskének kellett átesnie csupán azért mert megnyerte Magyarország számára Európa szépségbajnokságát. Őt szegényt csak kifütyülték. Liesl Goldarbeiter azonban talán meg is vernék, hiszen ő még Simon Bóskénél is szem-

telenebb volt és el merete nyerni a Miss Univerzum pálmáját. Maradjunk hát csak meg annál, hogy Miss Univerzum zsidó. Istenem, annyit beszélnek a zsidó faj csunyaságáról, hogy elkél nálunk is ez a kis szépség.

Junius 30-án lesznek Erdélyben az Agency-választások

Egy rendes és három pótdelegátust fog választani Kolozsváron a Jewish Agencybe a nemzionista erdélyi zsidóság

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tud.) Evekig tartó tárgyalások eredményeképpen a Jewish Agency kibővítésének kérdése a megoldás stádiumába jutott és ennek megfelelően, mint ismeretes, a Cionista Világszervezet felhívására egy speciális előkészítő bizottság Erdélyben is megkezdte a tárgyalásokat az erdélyi és bánáti nemzionista zsidóság illetékes tényezőivel, akik Palesztina felépítésében aktív részt kívánnak venni, illetve abban a Keren Hajjeszód utján ténylegesen részt is vesznek, hogy foglaljanak állást a Jewish Agency kérdésében.

Thdvalévő, ugyanis, hogy a kibővítendő Jewish Agencybe öt delegátust

küld ki Románia és ezek közül egy delegátust Erdély és Bánát nemzionista zsidóságának, illetve az itteni zsidóság zömét magába foglaló testületeknek és hitközségeknek kell megválasztaniuk. Ezenkívül választandó még három nemzionista póttag is Agencybe. Ennek megfelelően a Jewish Agency romániai képviselőtének megválasztását előkészítő bizottság már hetekkel ezelőtt már felhívással fordult a harminc legnagyobb erdélyi hitközséghez, valamint az összes Keren Hajjeszód-bizottságokhoz, hogy az Agency-delegátus és a három pótdelegátus megválasztására összehívandó konferencián megfelelő számú elektorral vegyenek részt.

Az előkészítőbizottság elhatározása szerint ez a konferencia június 30-án délután lesz Kolozsváron, vagyis egy napon a cionista kongresszusi delegátusok választásával. A hitközségeknek és Keren Hajjeszód-bizottságoknak tehát a legsürgősebben kell intézkedniük abban az irányban, hogy delegátusai a konferencián részt vehessenek. Azok a hitközségek és Keren Hajjeszód-bizottságok, amelyeknek nincs módjukban elektorokat kiküldeni az Agency-konferenciára, jelöljenek kolozsvári pótdelegátust, aki helyettük a szavazati jogot gyakorolja ebben a nagyfontosságú kérdésben.

A liberális vezérkar kolozsvári mitingje

Politikai jóslatokkal és ígéretekkel biztatták kolozsvári híveiket Bratianu Vintila és Duca

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tud.) A liberális párt vezérkara szombat délután Kolozsvárra érkezett és vasárnap kibontotta a szervezkedés lobogóját. Egész kormányra való tölt volna ki a Kolozsvárra zárandóként liberális pártvezérek közül, aki tegnap Bratianu Vintila és Duca társaságában Kolozsváron tartózkodtak. Ebből a tényből és egyebekből sokan messzeható következtetéseket vontak le és a kolozsvári megbeszéléseknek különös jelentőséget tulajdonítottak. Holott kétségtelenül nem történt más, minthogy a liberális párt központi vezetősége felvette a kontaktust az erdélyi szervezetekkel, instrukciókkal látta el őket, igyekeztek sok jóindulattal elsimítani azokat a személyi természetű egyenetlenségeket, amelyek az erdélyi szervezetekben is felütöttek fejüket és végül kölcsönösen megállapították azt, hogy a kormányt még nem akarják megbuktatni. Ennek az elhatározásnak impreszóiunk szerint két oka volt:

1. A Maniu-kormány nagyon erős,
2. a liberális pártnak még szüksége van arra, hogy hosszabb ideig ellenzékben maradjon.

Bratianu Vintila mérsékeltebb lett

Ha a liberális pártvezérek erre az elhatározásra jutottak, úgy ez kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a liberális párt recte Bratianu Vintila koncepciójában alapvető változások történtek. A Maniu-kormányt nem lehet megbuktatni még, mert mögötte áll az ország közvéleménye, az a közvélemény, amely a nemzeti parasztpártot a hatalomra emelte. A liberális pártnak viszont éppen azért van szüksége a hosszabb ellenzékiségre, mert a Maniu-kormányt övező hatalmas népszerűség kimerüléséig hosszú idő fog eltelni. Viszont Bratianu Vintila elismerte valamelyik beszédében, hogy csak akkor jöhet hatalomra, ha majd maga mögött fogja tudni az ország közvéleményét. A libe-

rális párt Erdélyben van a legkevésbé megszervezve, az organizálás munkáját tehát Erdélyben kezdte meg Bratianu Vintila.

A délelőtti nagygyűlés

A főtéri Bánffy-palotában lévő klubhelyiség ez alkalomra zsúfolásig megtelt kilenc megye delegátusaival, Bratianu kívül a volt excellenciás urak egész serege: Tancred Constantinescu, Anghelusu, Lapedatu, Saveanu, Tatarescu, Leonte Moldovanu osztozottak szét demokratikus kézfogásokat a volt és leendő prefektusok és szervezeti főnökök között. Különs érdeklődést váltott ki maga irányában a Bratianu-familianak egy reményteljes tagja, B. P. Brtianu, aki a legutóbbi liberális kormányban miniszterelnökségi államtitkár volt és akinek magas termete, elegáns megjelenése és fehér kamaszja egyaránt mély respektust váltottak ki a megjelentekből.

Délelőtt tíz órakor a Corzo-mozgóban nyilvános gyűlés volt, amelyen a vezérek lelkes hangulat közepette mondták el a politikai helyzetről a nagyvilágnak szánt véleményüket. Lapedatu volt kultuszminiszter az erdélyi szervezetek nevében üdvözölte az illusztris vendégeket, majd Inceulet, Bessarabia volt minisztere üdvözölte Erdély igazi román közvéleményét. Duca volt belügyminiszter tartott ezután lendületes szemképráztató szónoki készséggel elmondott beszédet. Kijelentette többek között, hogy a liberális párt mélyen demokrata, a szociális béke híve és hajlandó a kisebbségek felé is baráti jobbot nyújtani egy feltétellel: ha a kisebbségek lojális és hű alattvalói lesznek az államnak. A volt belügyminiszter beszédét kitörő lelkesedéssel fogadta a hallgatóság és ebből a lelkesedésből jutott Bratianu Vintilának is, aki tartalmában szenvedélyes filippikát olvasott fel a jelenlegi kormány ellen alig hallható hangon.

Hogyan látja Bratianu Vintila a helyzetet?

Beszédében kifejtette, hogy milyen áldozatok árán teremtetődött meg a román egység s hogy Nagyrománia konszolidálásának három feltétele van: megfelelő életlehetőségeket biztosítani az ország lakói számára, felkészíteni az országot kívülről fenyegető veszélyekkel szemben és megkülönböztetést tenni a nemzetek jogai között, akik mellett a románság él.

— Az a mód, ahogyan a hatalom mai ideiglenes urai be nem váltott ígéretekkel árasztják el a kisebbségeket, a régi elnyomtatás rezsímjére emlékeztet.

A következőekben elmondotta, hogy a Maniu-kormány a kommunisták üzemelését eszközözéve teszi magát, hogy Sever Bocu meggyalázta a nyolcszázézer halott emléket, akik Ferdinand király és Bratianu Jonel vezénylete alatt megteremtették Nagyromániát.

— Helyen körülmények között — mert Bratianu Vintila csakugyan őszintén állunk látja a körülményeket — mi a kötelessége a liberális pártnak? Felvilágosítani a közvéleményt, amelynek jó hiszemiségét a nemzeti parasztpártnak sikerült eloroznia a legutóbbi választásokon.

Végül pedig annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy ez a felvilágosítás eredménnyel fog járni és akkor a hatalom mai urainak távoznia kell a kormány rudja mellől.

Délben bankett volt. A tésztok során Lapedatu, Tripou Gábor, Leonte Moldovanu, Bogdan Duica és dr. Boeriu szó laltak fel, majd Bratianu Vintila beszélt. A volt miniszterelnök ezuttal sokkal kevésbé harsány volt, mint a délelőtti. Valami szomorú rezignáltság rezdült ki a hangjából, midőn arról beszélt, hogy igen előrehaladott korban vagyok már, nekem amugy kevés van már hátra ebből az életből. Hátralevő napjaira azonban azt óhajtja, hogy Románia konszolidációját teljesnek lássa.

Zsidó szülők figyelmébe!!

Értesitem az érdeklődőket, hogy a szeptember hó 1-én Nagyváradon kereskedelmi, liceumi polgári és elemi iskolai tanulóik részére megnyíló **fiuinter-nátusom** az egyedüli, amely a nagyváradi ort. zsidó rabbinátus által mint **אשר ארטה** van elismerve. — Szakképzett állandó bentlakó tanári felügyelet. — Elsőrendű és olcsó ellátás. — Kitűnő referenciák. — Komoly érdeklődőknek prospektust küldök. **LEITNER MIKSA Oradea, Strada Avram Jancu 2.**

Értesítés!

Megnyílt Bucurestiben, a főváros központjában a

„Hotel Venetia“

Str. Pictor Grigorescu 12. szám. A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei.

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek. Tisztelettel

„Venetia-szálloda“ vezetősége
MOISESCU tulajdonos.

rlási gba

Keletnek

sen a zsidók fogásunk. A ini óhajtok téve és al- etet megke- hétség vala- helyezkedhet

sok esetén a tazási enge- pcsolatban az gosítást meg- onzulátusnál, yarmatok és ukhoz képest anak és ahol

s így a zsidó nak a spa-

thon

rospektust Delavran- Zs.-u.) 17.

A bankett és kórséta

A bankett után Szilágyi, Torda- és Kolozsvégiek delegációit hallgatták meg a vezérek, majd az „ifjú liberálisok” megszervezője dr. Dunca jelentkezett a nemesi Bratianu Vintila előtt, akiknek jelenthete azt, hogy a kolozsvári egyetemi hallgatónak egy csoportja a liberális párt keretei között kíván működni. Közben az idő meglehetősen előre haladt. Öt óra felé járt már, midőn a pártvezérek Ducának egy rövid zárbeszéd után elhagyták a klubhelyiséget és egy rövid gyalogsétát tettek a Fötéren, majd Ivan görögkékleti püspököt keresték fel Szentegyház-uccai lakásán. Az ország tegnapi urainak megjelenése élénk érdeklődést váltott ki a Fötéren korzózó emberekből. Az egyik újságíró bódé előtt az egész társaság megállt. Különböző bukaresti lapokat vásároltak maguknak a liberális vezérek. Bratianu Vintila kivételével, aki kizárólag a Vittorint volt hajlandó megvásárolni.

Amire nem jutott idő

Ezt a pillanatot felhasználva, oda-lépünk a volt belügyminiszterhez és megkérjük, hogy nyilatkozzon az Uj Keletnek a politika aktuális kérdéseiről, elsősorban a kisanant budapesti demaráról.

— Egyes magyar lapok azt írják, — válaszolja készségesen Duna, — hogy mi Nagyváradon kibontottuk a gyűlölet zászlaját. Nos, a gyűlölet zászlaját nem mi, hanem gróf Bethlen István bontotta ki, midőn Magyarországnak régi határai közé való visszahelyezését követeli. En mindíg mondtam annak idején is, mikor külügyminiszter voltam, hogy Románia békés, sőt a legbarátságosabb viszonyt kívánja fentartani összes szomszédaival, így Magyarországgal is. — természetesen a jelenlegi határok respektálása mellett. Ez azonban nem lehetséges akkor, midőn Bethlen István gróf vakmerősége napról-napra nő.

— A kisebbségi kérdésben igen lojális nyilatkozatot tett ma, kegyelmes uram. Hogyan lehetséges az, hogy a liberális párt kormányzása alatt ezek az elvek nem nyertek megvalósítást?

— Nem volt időnk arra, hogy a kisebbségi kérdésben programunkat megvalósítsuk. Tudvalevő, hogy legutóbb rendkívül nehéz kormányzásunk volt. Egymásután következtek Ferdinánd király és Bratianu Jonel halála, a kölcsöntárgyalások nehézségei, az a borzalmas harc, amelyet az ellenzékkel folytattunk, stb. Mi azonban el voltunk határozva, arra, hogy e programot a valóságba illesztjük át.

— Mi a véleménye kegyelmes urak a nemzeti parasztpárt héthónapos kormányzásáról?

Duna mosolyogva válaszol: — Deziluzió azok számára, akiknek illuzióik voltak. Nekem nem voltak illuzióim, így tehát számomra még csak deziluzió sem.

A beszélgetés itt megakadt. Bratianu Vintila sürgeti a vezérkart. Este hét órákor a liberális vezérek visszantartak Bukarestbe.

Szépségápolás! Hölgyfodrászat!

Hajszálak és szemcsők vegyes kirtása, ráncok, miteszeres, szeplős arcok rendezőhatála műtermében, vagy otthoni kurtáimmal. Hajvágás, gondolás stb. — Inyzen tanácsadás! „Margó”-szalon Braşov, Fétér Vírágros 14., I. em.

Márkás porcellánok kiárusítása.

Alkalmi vételek!

Márkás, csipkés figura már 60 leitől, poharak, nippel, fajtársok, vázak minden elfogadható árban.

ROSENBERG
régiség-ereske dőnél C. U. J., Calea Victoriei 5. szám.

Eltemették Szana Zsigmondot

Timisoara-Temesvár, június 17. Tegnap temették el Temesváron Szana Zsigmond vésérigazgató, angol kir. konzul esikágóból hazaérkezett holttestét. Az impozáns temetésen óriási tömeg vett részt s a temetést megelőző napon legalább húsz ezer ember látogatta meg a ravatalt. A szmokingba öltözött halott arcát, bár egy kissé elváltozott, még mindig jól lehetett ismerni. A Temesvári Bank fekete lépellel bevont pénztártermében volt felállítva a ravatal. Dél előtt kilenc órákor lezárta a kórsört és tíz órákor megkezdődött a temetési szertartás. A zenekar Grigersonátát adott elő, ami után az egyetlen szónok: dr. Drexler főrabbi méltatja az elhunyt érdemeit és kiváló alkotóerejét. A temetési menetét öt koszorúszállító

kosci nyitotta meg, melyek zsufolásig tele voltak koszorúkkal.

A résztvevők közt lehetett látni az angol, belga és osztrák követségek kiküldöttait, a temesvári hatóságok vezetőit, a társadalmi egyesületek képviselőit és az Angol-Magyar Bank, a bécsi Scholler Bank, a bukaresti Marmozsch Bank és az összes temesvári, aradi és sok más erdélyi bank kiküldöttait. A temetési menet az előző megállapított, nyomtatott program szerint a legnagyobb rendben folyt le s a Bácság fővárosa méltóan adta meg az utolsó tisztelgeti gazdasági élete elhunyt vezérének.

Szana Zsigmond után, temesvári pénzügyi körök szerint, mintegy ötvenmilliót kitevő vagyon maradt vissza, amit a Szana-család örököl.

Az aradi rendőrség scherlock-holmes „detektív bravurja” az újságíró-klub ellen

Állítólagos hazárdjáték címén lepecsételték az újságíró-klubot, amelynek vezetősége Maniunai titkozik

(Arad, június 17. Az Uj Kelet tud.) Arad társadalmát nem mindennapi esemény tartja izgalomban. Az ottani újságíróklub néhány elbocsátott alkalmazottja feljelentést tett az újságíróklub vezetősége ellen az ügyességén, mely szerint az aradi újságíróklubban hazárdjáték folyik.

A feljelentés alapján Jancu Traian, a rendőrség büntető osztályának igazgatója 12 detektív mozgósított, akik közül többen különböző állítólagos, többek között tüzoltónak öltözve, az este folyamán elrejtették a klub üvegtetőtén, ahonnan jól megfigyelhették a játékszobában történőket, illetőleg nem-történőket.

Amikor a klub elnöke éjjel utána a klubból eltávozott, a nyitott kapun át egy detektív, aki a Vadászúrt-szálló portásának sapkáját viselte a fején, — besurrant és rátámadva a portásra, megbilincselte őt.

Ezután többedmagával előzött a klub helyiségeit. Az egyik szobában két ur dominózott, akik előtt 3000 lej készpénz feküdt, amely azonban nem nyereségből származott. A detektívek ezt a pénzt lefoglalták. Ezután a fizetőpincért vették elő, akit formálisan megmozdítottak.

A nála talált 4500 lej készpénzt elvették tőle és 4000 lejnyi értékű zsetonját is elkobozták.

Az egyik rendőr a játéktérben elhelyezett vaskazettát kardjával feszítette szét s a benne lévő pinkapentz magához vette.

A kedélyes aktus után a büntető osztály vezetője a beavatkozásról jegyzőkönyvet vett fel, majd elrendelte a klub termeinek lepecsételését. Az éttermet és a kárhelyiséget azonban megkímélték ettől a ténykedéstől.

Az újságíróklub vezetősége a hatósági beavatkozás ellen akcióra készül, annál is inkább, mert a razziaát egy 1926-ban keletre rendezés alapján rendelték el, holott az újságíróklubot csak 1928-ban alapították.

Az újságíróklub vezetősége az egész ténykedésben politikai hajszát lát, miert is elhatározta, hogy az ügyben küldöttiséget meneszt Maniu miniszterelnökhöz és Vajda belügyminiszterhez, akik előtt fel akarják tárni sérelmeiket. A klubban tudniillik az utóbbi időben egyáltalán nem volt hazárdjáték, mert az új vezetőség betiltott minden erre irányuló kísérletet.

Tóra és Talmud Kolozsváron

II.

Előző cikkemben egyszerűen leszögeztem a bibliai és talmudi oktatás feltűnő fogyatékosait. Hogy e hiányosságoknak mik az okai, arra nézve a hitközségnek egy lelkes és áldozatkész vezető tagja adott felvilágosítást.

„Nálunk, fájdalom, — mondotta, — a tóraoktatás valóságilag prűgelknabéja a hitközségi adminisztrációnak. Valahányszor redukálni akarnak egyes költségvetési tételeket, mindjárt a talmud-tóra felé kacsintanak. Ha a régi vezetőég megakad a budget egyensúlyozásánál, akkor nem a jövedelem fokozására irányítja figyelmét. Nem új jövedelmi lehetőségeket igyekszik megteremteni, hanem csökkentik a községi életbe és munkába már beállított tételeket. És ugyanezt a nem épen zseniálisnak és eredetinek mondható gazdaságpolitikai folytatja az új vezetőség. Redukálni a talmud-tóra kiadásait a jelszó. Ha a lelépő vezetőség két hitoktatót bocsát el, a fellépő tul akar tenni rajta spórolási buzgalomban és mindjárt hármat küld el.

Ilyen körülmények között ninesen különös kedve egy jobb talmudi pedagógusnak a hitközségre bízni az egész-tenciáját. Tudom, Szlovénszkóban talmudi oktatásra egészen jeles embereket alkalmaznak, leginkább rabbi képzésű felett rendelkező vallásos férfiakat, komoly, felelős elemeket, akik reprezentálják a község szellemét és morálját. En ma is egy benső és megilletődött respektussal gondolk az én talmudi mestereimre, reb Mordechaj Petényire, a kedves, kicsiny Kutner bácsira, aki soha nem ment tovább, amíg le nem analizálta nekünk a lefordított bibliai verset gramatikailag és poétikailag. Nem hideg, kimért, szabályos tanítás volt ez, hanem okos megértetése ősi szent könyveinknek. Mi ebből az oktatásból vilámságot merítettünk, a Tóra szeretetét, amelyen a későbbi feltornysult asszimilációs hullámok megtörttek. Nem tudok róla, hogy akkori pajtásaim közül az élet során valaki is teljesen elfordult volna a zsidóságtól.

Odafönt, azon a vidéken azonban megbecsülik a „melamedot”, 2000—2500

FIGYELEM! A timisoarai-temesvári Zsidó az új iskolai tanévre. Internátus családi otthon.

Eladó Lipován (Lippán) a Hotel Central vendéglő és kávéház
továbbá gy luxusautó és egy teljesen felszerelt villanytelep akkumulátorral. Birtokokra, malomokra vagy bárhova nagyon alkalmas.

csakh korona fizetést adnak neki, szabad lekást és egy életre való gondmentséget. Hyen körülmények között természetesen egészen más képet ölt a tal-mudoktatás, más szellem önti el a felnövekvő fiatalságot és a hitközségek mentalitása mindig hamisítatlannal zsidó marad.

Am igazságtalan lennék, ha átsiklanék a szefárdok talmudoktatása felett. Ide is ellátogattam, a Dézsna-uccai tanháza, ahol jóleső meglepetéssel tapasztaltam, hogy e helyen igazán szép zsidó munka folyik. A gyermekek — leginkább 12—15 éves fiúk — tiszták és gondozottak. Megfigyeltem, mindössze egy fiúnak volt tépett inge, de ez is tiszta volt, ép úgy, mint szegényes, vászonból való öltözéke. A három melamed önértzetes és komoly ember, a tudósok büszke tartásával és bibliai szépségűek. Aki az alsóbbfoku kurzust vezető fekete, szakállas, nagy homlokú, világos tekintetű ember. Ha Rembrandt városában élt volna, bizonyára meg lett volna örökítve. Pillanatig sem engedte zavarni magát, fejbicecentéssel megengedi, hogy leüljek és élvezettel hallgatom az okszerű és könnyen érthető előadást. A gyermekek feszülten figyelnek reá, a szkeptikusabbja kérdést intéz hozzá, dialogizálásra beállott elméjű fiu parázs pil-pult kezd, a többiek is erős érdeklődéssel követik a vitát. A mester előbb gondolkodik és csak aztán felel, rendezett logikai sorrendben, nagyon egyszerűen, az ember szinte érz, hogy hallgatása alatt hogyan igyekezett minél egyszerűbb és minél behatóbb választ konstruálni a gyermekek feltett kérdéseire és ellenvetéseire.

Megtudtam, hogy reggel félhat órákor már tanítás van ezen a helyen. Akkor már ki van tisztítva a helyiség, inspekcioi fiúk végzik ezt el, tiszta víz van a mosdóban, minden úgy ragyog a tisztaságtól, mintha egy holland iskola lenne.

A felső tanfolyam egyik vezetője megmutatja szímet közben a gyermekek haladási grafikonját, előadja a kicsiny könyvecskéket, amelyekbe bele van vezetve, hogy a tanítvány pontosan jötte az órára, miből felelt, milyen osztályzatot kapott. Itt ninesen talzusfoltság, 15—18 tanítvány esik egy oktatóra, itt már a talmudi kodifikátorokat, rabbinu Asért, a toszafistákat, Majmonidest, Schulehan Arucht tanitanak. Ha valaki a fiúk közül különös hajlamosságot tanusít a talmudi diszeplinák iránt, akkor önálló dolgozatot készít — eliduse tóra — és ezt bemutatja az iskola megalkotójának és vezetőjének. Halberstamm rabbinak, aki maga is elismert talmudi tekintély és napról-napra órákon át ellenőrzi a talmud-tóra munkáját. Ó akkor külön is maga mellé veszi a fiatalembert és gondoskodik további fejlesztéséről.

— A mi községi életünkben — mondotta a szefárd község egyik vezetője — kell, hogy nagy szerepet játszon a talmudoktatás, mert hiszen mi, mondhatnám, szinte agresszív módon követeljük a talmudi szellem érvényesülését. Nem csinálunk nagy hűböt vele, esőndben, hagyományos szerénységgel dolgozunk, de azt hiszem, becsületes munkát végzünk. Sok áldozatunkba kerül, de ez bennünket nem akaszt meg munkánkban. Mi igénytelenek vagyunk, aszonyaink is igénytelenek, a selyemharisnya és magassarku cipő nem játszik nálunk nagy szerepet, az minden ambicióink, hogy jó zsidók legyünk és jó zsidókat adjunk a következő generációnak.

Kétségtelen, hogy ennek a szellemnek van valami köze a Talmudhoz.

Szabó Imre.

Politikagyelo
A progr

(Varsó, június) A lembergi diákzatos események mos valójukban a világjain. Ezeket a tívebb újságok is emlékü pogrom-össze. Provokációk röpíratokkal, lázítóttak, aminek zsidó intézmények zsidó magánosoka

A kormányt u szerien érte a ledása. Skladkowski sőből — miheltyről értesült, — érkezett és azonná indított. Amikor azonná miniszter és a tanácskozás vatalos közleményben kategórikusan dok semmiféle pro elő és semmi szergások előldözéséből mindössze annapi körmenet a gimnázium előtt netelt. A leányok mint ahogy azt m tenni. A processzió vonult el és a rénem botránkozott menetet vezető lel jelentette ki. Csak antiszemita hecclázító hangon irt ről akkor támadt ettől az időtől kezd

Kik állot A rendőrség — lengyel diákok, ak gátásban és az úsében, letartóztat meg a lakosságot, bácsolta a szenved sok napról-napra dokát megtámad házakba benyom már nyilvánvaló lege. A kormány lenkedni. A heccel listák kezdemény ták. Nyilván azza many ellen nyilt országszerte.

Azokban a leng talparállottak, és kiáltványokkal, rő utján felvilágosi aminek megnyugt lehetett.

A lembergi Posenbe is, ahol különböző pontjaidók üzlethelyiségei hány zsidó járóke székházát teljesen toltak az irodahel butordarabot kiha zsinagógának az a zsidó vendéglőke darabokra zúzták zését. A tüntető tő bank helyiségeibe széjjelzúztak nanc ható volt.

Posenben most tást rendeznek. A számos zsidó nagy van egy kiosk, a dő tájto fejlődését tüntetők ezeket a kat is össze-vissza értékes kollekcioók A rendőrség 40 tü

Lengyelország

Politikai izgatás robbantotta ki a lengyelországi véres zsidóüldözéseket

A progresszív diákok éles proklamációban tiltakoznak az antiszemita brutalitások ellen

(Varsó, június 17. Az Uj Kelet tud.) A lengyel diákmovák kapcsolatos események most bontakoztak ki teljes valójukban a világ zsidó sajtója hasábjain. Ezeket a tüntetéseket a legobjektívabb újságok is az 1918-as szomorú emlékü pogrom-napokkal hasonlítják össze. Proklamációkkal, hazug állításokkal, röpítésekkel, lázítással pogromra uszították, aminek következményeképpen zsidó intézményeket rohamoztak meg és zsidó magánosokat fosztottak ki.

A kormány a zsidók mellett

A kormányt ugylátszik meglepetés-szerűen érte a lengyel diákok támadása. Skladkowski belügyminiszter Varsóból — mihelyt a szomorú eseményekről értesült, — repülőgépen Lembergbe érkezett és azonnal szigorú vizsgálatot indított. Amikor visszatért Varsóba, azonnal minisztertanácsot hívott össze és a tanácskozáskor eredményeként hivatalos közleményt publikáltatott, amelyben kategorikusan kijelenti, hogy a zsidók semmiféle provokációt nem idéztek elő és semmi szerepük nem volt a zavargások előidézésében. A sok hazug meséből mindössze annyi igaz, hogy az urnapi kormányt akkor vonult el a zsidó gimnázium előtti, amikor a tanulás szünetelt. A lányok kinéztek az ablakon, mint ahogy azt máskor is meg szokták tenni. A processzió egyébként nyugodtan vonult el és a résztvevők közül senki nem botránkozott meg. Ezt maga a körmenet vezető felkész is határozottsággal jelentette ki. Csak másnap, amikor egy antiszemita hecclap feltűnt a helyen és lázító hangon írt tudósítást a processzióról akkor támadt a legenda és a dolgok ettől az időtől kezdve fajultak el.

Kik állottak a heccek mögött?

A rendőrség — mint ismeretes — 33 lengyel diákok, akik résztvettek a fosztogatásban és az üzleti kirakatok beverésében, letartóztatott. Ez nem nyugtatta meg a lakosságot, hanem inkább felkorbácsolta a szenvedélyeket és a zavargások napról-napra megismétlődtek. Zsidókat megtámadták az utcán és zsidó házakba benyomultak a csöcsélek. Most már nyilvánvalóvá vált a kilengések jellege. A kormánynak akartak kellemetlenkedni. A hecceket a lengyel nacionalisták kezdeményezték és ők is folytatták. Nyilván azzal a céllal, hogy a kormány ellen nyílt felkelést idézzenek elő országszerte.

Azokban a lengyel progresszív elemek lapjairól, és erős propagandával, kiáltványokkal, röpítésekkel és sajtójuk útján felvilágosították a lakosságot, aminek megnyugtató hatását éreznünk is lehetett.

A poseni tüntetések

A lengyel kilengések átterjedtek Posenbe is, ahol tüntető diákok a város különböző pontjain megtámadták a zsidók üzlethelyiségeit és véresre vertek néhány zsidó járókelőt. A zsidó hitközség székházát teljesen elpusztították, behatoltak az irodahelyiségekbe és minden butoradarabot kihajítottak az utcára. Két zsinagógának az ablakait betörték innen a zsidó vendéglőket „látogatták” meg és darabokra zúzták a vendéglők berendezését. A tüntető tömeg végül a zsidó néplak helyiségeibe tört be, ahol szintén széjjelzúztak mindent, ami széjjelzúszható volt.

Posenben most egy országos kiállítás rendeznek. A kiállítás területén számos zsidó nagyiparos állított ki és van egy kioszk, amely bemutatja a zsidó tájto fejlődését Lengyelországban. A tüntetők ezeket a kiállítási objektumokat is össze-vissza zúzták és nagyvonalú értékes kollekciókat semmisítettek meg. A rendőrség 40 tüntetőt tartóztatott le.

A zsidóság tiltakozása

Lengyelország zsidó hitközségei ma-

nifesztációt bocsátottak ki, amelyben a legélesebben tiltakoznak az inszINUÁCIÓ ellen, mintha a zsidó fiatalok kigunyolták volna a katolikus processziót. Minden erre vonatkozó híresztelést rosszindulatú rágalomnak minősítenek, olyan rágalomnak, amiket demagógok aknázhatnak ki politikai célokra. A hitközségek vezetőségei felszólítják a hatóságokat, hogy szerezzenek érvényt a tör-

vénynek és védelmezzék meg minden eszközzel a zsidó élet és a zsidó javakat.

Ugyanez a közület a zsidó lakossághoz is felhívást intézett és adakozásra szólítja fel a híveket, hogy az elpusztított zsidó intézeteket azonnal helyre lehessen állítani.

A keresztény ifjúság haladó elemei szintén élesen tiltakoznak a szegényle-

tes események miatt és Lengyelország demokrata ifjúságának szövetsége, hét egyetemi és más ifjúsági egyesület felhívásban tiltakozik a nacionalista diákok zsidóellenes kilengései ellen.

Mindennek ellenére a nacionalista sajtó Lembergben és Varsóban folytatja a zsidó provokációról szóló legendákat. A lengyel kormánykoalíció parlamenti vezetői a sajtóban kijelentették, hogy a kormány és a parlament többsége nagy megbotránkozásal értesült a lengyel eseményekről. Mindenki tisztában van azzal, hogy az ifjúságot a nemzeti demokraták lázították fel abból a célból, hogy a kormány tekintélyét aláássák a Népszövetség előtt.

Ioanitescu államtitkár lesújtó kritikája a rendőrség régi szervezetéről

Évi másfélmilliárd lejbe került az országnak a rendőrségi apparátus, amely egyáltalában nem állott hivatása magaslatán. Ioanitescu törvényjavaslata európai mintára szervezi át a rendőrséget

(Bucuresti-Bukarest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) D. R. Ioanitescu belügyi államtitkár beterjesztette a legutóbbi minisztertanácsnak a rendőrség átszervezéséről szóló törvényjavaslatot, Ioanitescu a javaslatához egy jelentést is csatol, a rendőrség jelenlegi helyzetéről. Ez a jelentés szomorú tükörképe azoknak az állapotoknak, amelyek a rendőrségnél uralkodnak és amelyek ugyancsak nem voltak alkalmasak arra, hogy az ország jóhírnevét öregbítsék. A rendőrségnek európai nivóra való emelése Vaida belügyminiszter egyik legfontosabb programponjtja közé tartozott és az új törvénytervezet oda tendál, hogy a mostani, nem mindig megbízható és megfelelő felkészültségű híján lévő elemek helyét komoly, szakképzett rendőrök vegyék át.

Rendőrség contra sziguranca

Elmondja a jelentés, hogy az államnak eddig egymilliárd 600 millió lejbe került egy káotikus viszonyok között lévő rendőrség és felkészületlen csendőrség fentartása. Ahelyett, hogy meggyéneket egy-egy egységes rendőri hivatal működött volna, nem kevesebb, mint 364 saját szakállára dolgozó rendőrségi és szigurancahivatal találtunk. A különböző államrendőrségek, sziguranca és rendőrségek egymástól teljesen függetlenül, sőt egymást igen gyakran kontrakarrirozva dolgoztak és a központi ellenőrzés jelentései küldték be egy és ugyanazon eseményről.

A rendőrség személyzetét ugyancsak siralmas állapotban találtuk. — mondja tovább a jelentés. — Hét százezer lejből 15,942 rendőrségi alkalmazottat fizettünk, akik közül 3607 tiszt és ágens. A rendőri kar teljesen híján van bármily szakképzettségnek. Az akadémiai címmel rendelkezők száma egyenesen ijesztően kevés, az egész országban összesen 40 rendőrtiszt bír valamelyes egyetemi végzettséggel. A főváros 364 rendőrtisztje közül mindössze 11 végzett van, a többi legnagyobb részét négy középiskolai végzett csupán. Hetvenegy megyében 22 prefektus, 99 rendőrigazgató és 71 szigurancafőnök működik, holott összesen mindössze 71 rendőrfőnökre van szükségünk. A kinevezéseknél és előléptetéseknél történt visszaélések következtében állományrendőrségeket és kisvárosok rendőrségeit rendőrprefektusok vezetik. A helyzetet tehát — mondja a jelentésben D. R. Ioanitescu — így foglalhatjuk össze: Az egység és a szervezethez hiánya, visszaélések a kinevezések körül, felesleges tisztviselők hada és a professzionális képzettség teljes hiánya.

Megszűnik a sziguranca

— A jövőben a nyomozás a képzett és specializált rendőrtisztek exkluzív joga lesz. Három ágra oszlik fel a rendőrség a jövőben: adminisztratív, bünygyi és állambiztonsági (informatív) rendőrség.

— Azzal vadoltak meg bennünket, hogy megszüntetjük a sziguranca. A tény az, hogy a sziguranca a jövőben nem fog külön szervként működni, hanem beolvad a rendőrségbe, a jelenlegi ágensek helyét képzett detektívek foglalkoztatják el. A bünygyi rendőrségnél működő tisztek végzett specialistáknak kell lenniük, akiknek épen egy előtanulmányokat kell végezniük, mint a vizsgálóbíróknak és ügyészeknek. Az adminisztratív rendőrség kötelessége lesz a rendfentartás és a közbiztonságra való felügyelet. In flagranti erés esetén a rendőrségnek az az osztálya tüntetéseket vet ki és hajt végre. Ugyancsak az adminisztratív rendőrség keretén belül fog működni a következő két újonnan megszervezett ág: szociális rendőrség és erkölcserendészet. E két utóbbitól a nőket is bevonják a szolgálatba.

Az új rendőrség szervezete

A rendőrségi szervezet élén a központi vezérigazgatóság áll. Ez fogja irányítani a kerületi felügyelősegeket, a rendőrprefekturákat és a megyei rendőrhivatalokat. Egy megyében lévő összes rendőri

hivatalok a megye székhelyén működő rendőrfőnök irányítás alatt állnak. A rendőrség törvényes hatáskörén kívüli első funkciókat a megyei prefektus rendelkezésére csak úgy vezethet, ha a prefektus írásban adja a rendeletét. A jövőben a szerzett jogokat respektáljuk, ám a jövőben komiszártól felfelé csakis egyetemi végzettségű egyén foglalkozhat el a rendőrtiszti méltóságot. Főfeladat adtam, hogy a meg nem felelő rendőrtiszteknek alacsonyabbrendű megbízást adjanak, még abban az esetben is, ha ez a megbízás rangjukon alóli lesz. Biztosítjuk a rendőrtisztek elmozdíthatatlanságát, ugyanakkor azonban a jövőben felelősséggel fognak tartozni cselekedeteikért. A közrendőrségnek a jövőben ugyancsak speciális tanfolyamokat kell elvégezniük és két csoportra oszlanak, nappali és éjjeli szolgálatot teljesítőkre. A fizetések megjavítását a jövő évi költségvetésre ígéri Ioanitescu belügyminiszterhelyettes. Mi azonban úgy hisszük, hogy a mai nyomoruságos fizetések mellett elit rendőrtiszti gárdát szervezni és fentartani hiu ábránd csupán.

Június 23-án tartja Kolozsváron kongresszusát az Erdély-Bánáti Izraelita Hitközségek Szövetsége

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdély-Bánáti Izraelita Hitközségek Szövetsége évi nagygyűlését ezidén Kolozsváron fogja megtartani. A nagygyűlés június huszonharmadikán és huszonegyedikén fog lezárni az eddigi diszpozíciók szerint a következő programmal.

I. Június 23-án d. u. 5 órakor istentisztelet a Ferdinánd király-uti zsinagógában dr. Eisler Mátyás főrabbi ünnepi beszédével.

Délután 6 órakor a megnyitó ülés a Kereskedelmi és Iparkamara disztermében:

- 1. Dr. Adorján Ármán irodai elnök megnyitó beszéde.
- 2. Az iroda évi jelentésének tárgyalása (a jelentés ide van csatolva).
- 3. Este 9 órakor a kolozsvári hitközség társasvacsorája a Ferdinánd király-ut 54. sz. alatti zsidó óvoda nagytermében.
- II. Június 24-én délelőtt 9 órakor az óvoda nagytermében.
- 1. A Szövetség alkotmányának megállapítása.
- 2. Jelentés az államsegélyről.
- 3. Jelentés az iskolakérdésről.
- 4. Jelentés a kultuszisztviselőket képező tanfolyamról.
- 5. Pénztári jelentés és a felmentvény megadása.
- 6. A hitközségek évi járulékaiknak kitelése és a költségvetés megállapítása.
- 7. Indítványok, melyek a nagygyűlés

előtt legalább 8 nappal az irodához benyújtattak.

Délben 12 órakor a Kulturbizottság-matinéja keretében dr. Lövy Ferenc előadása: „Ki dönt a zsidóságban a vallásos ügyekben?”

Amennyiben a nagygyűlés délelőtt véget nem érne, folytatása délután 4 órakor lesz.

A nagygyűlés befejezése után az Erdély-Bánáti Rabbiegyesület tartja meg évi közgyűlését az alábbi tárgysorozattal:

- 1. Elnöki beszámoló.
 - 2. Dr. Drechsler Miksa előadása: Tudatos zsidóság.
 - 3. Vallásügyi kérdések (vegyesházasságok, milok nélküli gyermekek stb.).
 - 4. Pénztári jelentés.
 - 5. Indítványok.
- A nagygyűlésnek hivatalból tagjai a hitközségi elnökök vagy helyetteseik, valamint a működésben lévő rabbik. Ezenkívül minden hitközség 100 adófizető tagig, egy minden további 300 tag után szintén egy-egy képviselőt küld a nagygyűlésre.

— Kilonéven fok meleget mutat a hőmérő Amerikában. Newyorkból jelentik: Amerika nyugati partjain az első melegáramlatnál még pusztítottabb hőmérséklet vonul végig. A hőmérő Fahrenheit szerinti 90 fok meleget mutat. Sok ember meghalt hőségutában és napszúrásban.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág 75. évfolyam napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszei Ernő,
Str. Lipscaul 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Tudnivalók a XVI. zionista kongresszusról

— Második közlemény —

1. Utazási kedvezmények

A XVI. zionista világkongresszusra utazó delegátusok és vendégek részére a svájci kormány különböző utazási kedvezményeket engedélyezett. Az ingyenes vizumon kívül, amelyet a Zsidó Nemzeti Szövetség igazolványa alapján bármely országbeli svájci konzulátusnál meg lehet szerezni, a következő vasúti menetdíjkedvezményeket lehet igénybe venni:

a) Egyszeri utazásra szóló, 10 napig érvényes menetdíjtíjegyek, 10 százalékos kedvezmény.
b) Megszabott körutazási jegyek, 10 napos érvénnyel, 10 százalékos kedvezmény.
c) Körutazási jegyek 45 napos érvénnyel, 20 százalékos kedvezmény. Ezt a jegyet kombinálni lehet az oda- és visszautazásra jogosító jeggyel, de a körutazás legalább 300 kilométer távolságu kell legyen, hogy a 20 százalékos kedvezményt megadják.

d) Lehető általános bérletjegyet is válthatni 8, 15 és 30 napra.

e) Legalább 8 személy kollektív jegyet vehet. A kedvezmény a csoportban résztvevők száma és a beutazandó távolság szerint a személyvonatokon 20-50 százalékos és 50 százalékos kedvezmény a gyorsvonati felülfizetésből.

Mint hogy az összes kedvezményeket csak a svájci határállomások adhatják meg, a kongresszusra utazók íjthon csak a svájci határig váltanak át.

2. Kongresszusi kiadványok

A zürichi kongresszus alkalmával a következő sajtókiadványok lesznek:

a) Az Executive jelentés (héber, német vagy angol nyelven). Ára 3.70 svájci frank.

b) Keren Hajjeszod-jelentés (héber, német, angol). Ára 3 sv. frank.

c) Keren Kajemet-jelentés. Ára 3 svájci frank.

d) Kongresszeitung. Ára portóval együtt 4 svájci frank.

e) A kongresszus jegyzőkönyve. Ára 7.50 svájci frank.

Aki mind az öt kiadványt egyszerre megrendeli, 21.20 frank helyett csak 16.20 svájci frankot kell beküldenie a következő címre: Bureau des XVI. Zionisten-Kongresses, Zürich, Schweiz, Postfach Bahnhof 413. A teljes kiadványsorozat megrendelési 10 százalékos engedményt kapnak a kongresszusi vendégjegyek árából is.

3. Vendégjegyek

Egyelőre csak az összes ülésekre jogosító állandó jegyeket ad ki a kongresszusi iroda, a következő árak mellett: I. osztályú jegy 80, másodosztályú 50, harmadosztályú 25, negyedosztályú (ál-lóhely) jegy 10 svájci frank. A jegyek árát a megrendeléssel egyidejűleg kell a kongresszusi iroda számlájára a Schweizerischer Bankverein, Zürich, pénzüntézethez átutalni.

Megtalálták Cholnoky László holttestét? Budapestről telefonálják: A rácskővei csendőrsértesítette a budapesti hatóságokat, hogy Makád község határában feloszlásnak indult férfi holttestet találtak ki a Dunából. Bizonyos jelekből arra következtetnek, hogy az öngyilkosnak lett, tragikus sorsu magyar írónak, Cholnoky Lászlónak a holttestét találták meg.

Óriási óvációval fogadták Le Bourgetben a „Sárga Madár” pilótáit

A potyautast nem verték meg a franciák, pedig tartott tőle

Páris, június 17. — A „Sárga madár” pilótái ma reggel félélt óraker felszállottak, hogy elérjék a Francia területet, ahol a Le Bourget-ba repüléshez szükséges teljes benzínmennyiséget beszerezni remélték. A Sárga madár mindennél is part mentén repülve, kétórás repülés után, el is érte a francia területet s Bayonne közelében leszállott. Itt végre hozzájuthattak megfelelő mennyiségű benzínhez s este kilenc óraker megérkeztek a le bourgeji repülőterre, ahol fogadtatásukra óriási embertömeg várakozott.

Páris, június 17. — A le bourgeji repülőterre a Sárga madár óceánrepülőgépéből elsőnek Schreiber Arthur, a kis amerikai potyautas szállott ki s észrevehető félelemmel az arca, hatalmas lobogót lengetve, ordította a Vive la France-ot. Mikor megkérdezték ijedelmé okáról, kijelentette, hogy meg volt arról győződve, hogy a franciák meg fogják verni, mert a közhiedelem szerint ő volt oka az óceánrepülőgép spanyolországi kényszerleszállásának.

A pilóták elmondották az óvációk végével az újságírnak, hogy az óceán felett Assolant huszonhárom órát, Lefevre pedig négy órát kormányozta a gépet.

Lotti bankár szerint az óceánrepülés startjánál már észrevették, hogy a gépen

Kiélveződött az orosz-török viszony Belső jelentik: Angorából és Moszkvából érkező jelentések szerint Oroszország és Törökország között egy idő óta valóságos gazdasági háború dúl. A helyzet annyira feszült, hogy hír szerint, mind a két kormány rendeletet adott ki hajótársaságainak, hogy a lehetőségig kerüljék el a másik ország kikötőit. Ez a rendelet lényegében a gazdasági összeköttetés megszakítását jelenti, mert áruszállítás a két ország között alig bonyolódik le más uton, mint a hajózás útján. A nagy gazdasági ellentét természetesen kihát a két ország közötti politikai viszonyra is.

Pékek!

Száraz

tűziléc

kapható:

Fischer-lételep

Str. Enescu 15. (Gyútfagyár-ucca)

Telefonszám: 1300.

Megnyit a bizsai (büdöspataki) fürdőj Reuma, csusz, köszvény ellen biztos gyógyulást nyújt. Napi pénzió fürdővel együtt, négyeszeri étkezéssel 200 lej, köser 210 lej. 313-1929.

Az erdélyi zsidó árvák nyaralása. Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó ezévi nyaralását akeióját július hó 7-én kezdi meg. Ebben az évben is a szervezet által gondozott gyerekeken kívül az Árvagondozó felvessz a telepre fizető nyaralókat is 6-14 évig terjedő korban. Ezen gyermekek a telepre kizárólag orvos felügyelete alatt vehetők fel. Közlebbi felvilágosításokat az Árvagondozó helyi csoportjai, valamint a clujji iroda (Str. Paris 36. — Telefon 6-74) nyújt.

Uj előadásra készül a Habima. Az a lelkes fiatal gárda, amely Kolozsváron Habima néven csoportosulva, a jiddis színdarabok népszerűsítését tűzte ki cél-

valami nincs rendjén, de Schreiber, aki a gép hátsó részében, a kormányzó kesszülék húzalai között volt elrejtőve, csak később jelentkezett.

Már egy órát repültek az óceán felett, amikor valaki — így mondotta el Lotti — a vállára tette a kezét. Először meg volt döbbenve, hogy idegen arcot lát s igen haragos volt. Később aztán mindannyian megbocsátották a potyautasnak, sőt jó kabalának tartották.

Szerencse — hangsúlyozta az óceánrepülést finanszírozó bankár — hogy a fiu aránylag rövid idő alatt előbujt rejtékekéből, mert katasztrófa történhetett volna a hátsó géprész tartós megterheléséből.

Megbocsátottunk Schreibernek — mondotta Assolant — mert honfitársai Lindbergh és Chamberlin s a többiek értékes utmutatásokkal szolgált óceánrepülő elődjaink voltak s már reájuk való tekintettel sem tudtuk a csinyt szigorubbant elbírálni.

A pilóták elmondották még, hogy utjuk nem volt könnyű. Többször viharba kerültek s a látási viszonyok az óceánrepülés egész tartama alatt rosszak voltak. A csaknem harmincórás ut alatt tisztán csak három ízben látták maguk alatt a tengert s azt is minden alkomaal csak rövid időre.

A bemutatkozás sikerén fellelkesedve, újabb előadásra készül. A Habima most Iosif Lateiner „Jidale der Blinder” című négyfelvonásos, rendkívül szellemes és érdekfeszítő tragikomédiájának előadására készül. A darab Kolozsvári bemutatója június 29-ikén este 10 óraker lesz a kolozsvári magyar színházban. A műkedvelő társaság néhány új erővel szaporodott bemutatkozása óta és előreláthatólag újabb szereplését is siker fogja kísérni. A Habima kolozsvári szereplését megelőzően június 25-ikén Désen fogja a „Jidale der Blinder”-t bemutatni. Désen a Habima szereplése elé általános érdeklődéssel tekintenek.

Halálra zuzta gépe a motornélküli repülés világrekordert. Berlinből jelentik: A nyugatporoszországi Stuhmban, ahol ünnepség volt a háboruban elesett hősök tiszteletére, aviatikus produkciók is folytak le. Vakmerő mutatványokat végzett a levegőben Schulz Ferdinand, a motornélküli repülés világrekordere. A gép a levegőben félrabilent és lezuhant s a híres pilóta kísérőjével együtt halálra zuzta magát.

Megszólaltak a harangok Mexicóban Mexico-Cityből jelentik: A béke a mexicói köztársasági kormány és a Vatikán között létrejött. Három esztendő óta esőnd után, tegnap, vasárnap, szólaltak meg először Mexico templomainak tornyaiban a harangok. A katolikus hívők vallásukhoz való törhetetlen ragaszkodásuknak adva tanujelét, zsufolási megöltötték a templomokat.

SULYOS BETEGSÉGEK emésztik a szervezet erejét. A legjobb ápolás és gondozás mellett is szükség van olyan táplálékra, amely az elvesztett erőket pótolja. Ilyen jól emészthető, kellemes ízű, erősítő tápszer az Ovomaltine.

Kétszáz mérföldes gyorsasággal a halálba Londonból jelentik: A pennsylvaniai Altona közelében rendezett autóversenyen Ray Kitch versenyző kétszáz mérföldes gyorsasággal száguldo gépevel felborult és szörnyethalt. Két következő gépkocsi átrobotgott az autó romjain s ezek közül egyiknek motorja felrobant. Több súlyos sebesülés történt.

Kárpitos kellékek:

Bútorozóvet és matrácuzatok, afrik, stb. Rolettavásznak önműködő ruddal. Vízmentes és napvédő ponyvák, kertiernyők és fekvőszékek gyári lerakata

Boskovics József Cluj
Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

A Bukarest kolozsvári repülőjárat naponta fog közlekedni. A nagy szerény bevált Kolozsvár-Bukarest utasszállító repülőjárat, mely eddig másodnaponként közlekedett, ezental vasárnap kivételével, naponta fog indulni Kolozsvárról és Bukarestből is. Ugy Kolozsvárról, mint Bukarestből reggel hét óraker indul el a gép és két és egy negyed óra múlva, illetőleg egy negyed tíz óraker érkezik Bukarestbe, illetőleg Kolozsvárra. A Kolozsvárról induló járat a szamosfalvai repülőtérrel indul. Minden reggel félhétker a főterj Corzomozgó előtt autóbussz várja az utasokat. Jegyeket a repülőterre lehet megváltani. A jegyek ára változatlanul 1200 lej. A gépeket Oltean, Opris és Cos főhadnagyok, kipróbált repülőisták vezetik.

MacDonald megengedte Trockijnak, hogy Angliába vonuljon vissza. Konstantinápolyból jelentik: Trockijnak az angol konzulátushoz beadott kérésére, melyben beutazási engedélyt kér Angliába, hír szerint megérkezett a kedvező válasz. MacDonald megengedte a száműzött szovjetvezérnek, hogy családjával együtt Angliába vonuljon vissza. Trockij kijelentette egy török újságírnak, hogy angliai időzését főleg betegségének orvosi kezelésére és emlékiratainak megírására akarja felhasználni.

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértódulásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral „Ferenc József” keserűvizet. A balorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Ejtőernyővel egyenest a hullámsírbazuhant. Münchenből jelentik: A bajor Pfalz keleti részén egy hölgy ejtőernyőugrásban gyakorolta magát. Az első ugrás a repülőgépből sikerült s az ugrással másodizben sem lett volna baj, de hirtelen támadt szélroham a Rajna fölé sodorta s a vezet érve, ott lelte halálát a hullámok között. Holttestét még nem vetette partra a folyam.

Anna Jakobovici jiddis színtársulatának nagy sikere Moldovában. Bukaresti tudósítónk jelentik: Anna Jakobovici világhírű színtársulata, amelynek fényesen sikerült erdélyi vendég szereplése még élénk emlékezetében él az erdélyi zsidóságban, két hét óta a nagy moldvai zaidó centrumokban szerepelt olyan sikerrel, amilyenre az utolsó esztendőben egyáltalán nem volt példa. Jasiban, Bacauban, Piatra-Neamtan és a többi moldvai városokban frenetikus siker kísérte útján az amerikai jiddis társulatot, amely egy egészen új darabbal: „A 44-es rabnő” című megrázó zaidó drámával aratott óriási sikert.

Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandej fordító iroda. Str. Memorandulul 9.

A Hakoah

Hakoah—M

A bécsi Hakoah vendég szereplését. Az osztrák fővárosban a Hakoah szep játékot prodog nem is fukaradni. Állandó tapklaszis játékát, eredményességre, játékra fektette ellen a Hakoah a hosszú uttól faszemben már pában szerepelt. A ben a jobbszélő dik félidő végén végeredményt. B

Szép sikereket a Haggibbor

A Haggibbor-szerek során vasbefejezte a KAC volt 2 női játszm Debrecenti Tabi Heller Ipolya—6:2, 8:6 és ezalgyzte veszedelm KAC a Romaniat az Universtiateav mecos eredménye

KAC—Romani Ghorgescu R 6. Taran R 6:2, 6:3 Popovici 6:0, 6:0 —Paraschivescu.

A többi számban Haggibbor—Ugyes: Parkas Radó Gy.—Serb egyes: Devecsery 6:1, 6:1. Heller 6:1, 6:0. Ferfi pá U—Simon, Radó Devecsery, Heller 6:0. Vegyes pár Parkas, Herbay

A verseny eddigi győzelen, KAC 2 és Tennis Club 1 győzelen nélkül. 30-an fogja lej

A Haggibbor teljes dícséret es férfi egyesben szerü győzelmé S fejlődésről tesz csak nehé küzd állóképesebb Far párosban remek a kitünő Heller győzelmét. A nőcsery Anci Koloz verhetetlenek és nagyobb értékei.

A marosvásári Haggibbor nyerte Marosvásárhelyen vivócsapata a K hogy kardban hegemonia kérdés mas verseny a győzelmével vég Haggibbor—MSE kitünő kondíciójá lepte meg az ellen már, amikor a Ha

Ort fiuinte

Ló

Némét nyitván Alapos iskolai kiképzés (Német, francia). Tanulmányos, gondos pedagógiai berendezés. Képzés magán- és felvételi prospektusok

Reich-fiuinte Kassa (K) Információval szol könyvkere

SPORT

A Hakoah sikeres szereplése Bukarestben

Hakoah—Makkabi 3:2 (2:0) Hakoah—Juventus 2:0 (1:0)

A bécsi Hakoah kétnapos bukaresti vendégszereplését teljes siker kísérte.

Az osztrák főváros II. o. bajnoka igen szép játékokat produkált és a rekordközösség nem is fukarkodott tetszésének jeleit adni. Állandó taps kísérte a zsidó csapat klasszis játékát, amely nem annyira az eredményességre, mint a stílusos, szép játékra fektette a fűslyt. A Makkabi ellen a Hakoah felgőzzel játszott, mert a hosszú utól fáradt volt. A Juventusall szemben már pihentén és tudása teljében szerepelt. A vezetőgól a 26. percben a jobbszélső Neufeld rugta, a második felidő végén Mausner állította be a végeredményt. Bíró. Alexandriu.

Szép sikereket aratnak vasárnap a Haggibbor teniszjátékosai

A Haggibbor-serlegért kiírt küzdelem során vasárnap a rendező egyesület befejezte a KAC ellen még függőben volt 2 női játszmáját. Devecsery Anci—Debreceai Tibi 6:3, 6:0. Devecsery Anci—Heller Ibolya—Debreceai, Andrásovsky 6:2, 6:0 és ezzel a Haggibbor 5:2-re legyőzte veszedelmes riválisát. Ezután a KAC a Romania-val, a Haggibbor pedig az Universitatea-val mérkőzött. E két mérő eredményei:

KAC—Romania 7:0. Szász II. KAC—Gheorgescu R 6:1, 6:2. Benedek KAC—Turan R 6:2, 6:3. Andrásovsky—Dna Popovici 6:0, 6:0. Renner, Adrásovsky—Paraschivescu, Dna Popovici 6:1, 6:1. A többi számban a Romania felelt.

Haggibbor—Universitatea 5:2. Férfi egyes: Farkas U—Simon H 7:5, 6:4. Radó Gy.—Serb kap. U 6:2, 2:6, 6:2. Női egyes: Devecsery Anci—Herbay k. a. U 6:1, 6:1. Heller Ibolya—Crenian Baba U 6:1, 6:0. Férfi páros: Serb kap., Farkas U—Simon, Radó H 6:3, 6:2. Női páros: Devecsery, Heller—Crenian, Herbay 6:1, 6:0. Vegyes páros: Simon, Heller—Farkas, Herbay 4:6, 6:2, 6:4.

A verseny eddigi állása: Haggibbor 2 győzelem, KAC 2 győzelem, Universitatea és Tennis Club 1—1 győzelem, Romania győzelem nélkül. A NAC június 29—30-án fogja lejátszani meccseit.

A Haggibbor minden egyes játékosát teljes díjazással és elismeréssel illeti meg. A férfi egyesben Radó Gyuri meglepésszerű győzelme Serb kapitány ellen nagy felháborítást tesz tanúságot. Simon Anci csak nehéz küzdelem után vesztett az állóképesebb Farkas ellen, de viszont a párosban remek akciókkal szerezte meg a kitűnő Heller Ibolya segítségével a győzelmet. A nők Heller Ibolya és Devecsery Anci Kolozsvárt ma ugyszólván verhetetlenek és a Haggibbor-team legnagyobb értékei.

A marosvásárhelyi vívóversenyt a Haggibbor nyerte. Vasárnap mérkőzött Marosvásárhelyen Erdély legaktívabb 3 vívócsapata: a KAC, Haggibbor és MSE, hogy kardban eldöntse a pillanatnyi hegemonia kérdését. A mindvégig izgalmas verseny a Haggibbor csapatának győzelmével végződött. Az első pár a Haggibbor—MSE volt. A rendező egyesület kitűnő kondícióban hatalmas verffel lepte meg az ellenfelét és 7:3-ra vezetett már, amikor a Haggibbor nem csüggedve

egymásután megnyeri összes asszóját és 9:7 arányban sikerül megnyernie a már elvesztettnek hitt mérkőzést. A második pár az MSE—KAC volt. A kolozsváriak tartalékokat együttese 11:5 arányban vesztett. Most a Haggibbor—KAC következett. A KAC most nagyobb lendülettel veti magát a küzdelembe, váll-váll mellett nyomul a két rivális és az eredmény 8:8, de a győzelem a Haggibboré, amelynek jobb a tussaránya. A Haggibbor tehát megnyerte a csapatversenyt és a kitűzött szép érmeiket és ezzel a győzelmével igen szép sikert szerzett az egyesület színeinek. A verseny zsűrijének elnöke Pop Marian alezredes, akiknek szakavatottsága és erélye biztosította a sima lebonyolítást. A zsűriben Herceg Tivadar, ifj. Szele Márton, dr. Nánassy, dr. David és Bucher L. kifogástalan munkát végeztek.

Az országos futballbajnokság elődöntői

Romania Törökvs 1:0 (0:0).

Venus Coltea 3:1 (1:1).

Dragos Voda—D. V. A. 1:0 (0:0)

Az országos bajnokság elődöntői közül tegnap három került lejátszásra, mert a negyediket, a Banatul—Gloria CFR meccset a jövő vasárnapra halasztották. Kairó válogatottjai ugyan eserbénhagyták a temesvári publikumot, de az elhalasztást már nem lehetett visszacsúsztatni és így csak a jövő vasárnap fog eldőlni: ki lesz a Romania ellenfele a kolozsvári középdöntőn. A másik közép döntőt Csernovitzban fogják lejátszani a Dragos Voda és a bukaresti Venus.

A lejátszott elődöntők közül a Coltea veresége meglepetés. A tavalyi bajnok számára az ezévi sorozás ugyalszik nem jött ki elég kedvezően, mert a rekruták nem szerepeltek a legjobban és megérdemelt vereséget szenvedtek. Ez a meccs egyébként durvaságok és szabadrugások hosszú láncolata volt. Még szerencse, hogy Selicauu Gergely, a kiváló kolozsvári bíró, érelyes kézzel esinált rendet és így nagyobb baj nem történt.

A Romania—Törökvs-meccs favoritja a kolozsvári bajnok volt, amelynek formája a legutóbbi heftekben nem elégitelt ki ugyan, de szorgalmas tréninggel máris jelentékenyen javult és remélhetőleg a további meccseken is megállja a helyét. — A Romania főlényben is volt a váradi bajnok ellen, de esatársora még mindig irjózik a góllövéstől és így csak a legkisebb gólaránnyal tudott győzni. Deheleanunak, a kapusok rémének goljával. — Suciu kapitány vezette egyébként a mérkőzést, amely tulajdonoson nívós játékkal nem örvendeztetette meg a labdarugás híveit.

Egyéb eredmények: Dés, KAC—DCFR 4:2 (2:0). Aranyosgyérs. Sodronyipar—Mures 3:1 (1:0). Arad. Gloria CFR—TMTE 2:1 (2:1). Temesvár. TAC—Banatul 1:1 (1:0). A második felidő 25. percében Blumberg bíró feltűn a játékosok és saját testi épségét, lefújja az eldurvult barátságos játékot. Freidorf—Kadima 2:1 (1:0). Osztyalyozó, mely kiegyenlített az első osztályozó Kadima győzelmét, úgy hogy egy harmadik döntőre lesz szükség. Déva. IV. Granicsár—AMTE 5:1 (3:0). A dévai katonacsapat főlényesen győz az aradi munkások ellen. Brassó. Brasovia—MSE (Mvhely) 7:2 (2:1). BMTE—Olimpia 5:2 (2:0).

Külföldi eredmények

Budapest. Hungaria—Budai 33-as 4:0 (2:0). A Hungaria lett a bajnok. Ujpest—Somogy 5:3. (3:2). Kispes—Sabaria 2:2 (1:1). Törökvs—FTC 1:0 (1:0). Amatörbajnoki döntő.

Fényképezik?

Okvetlen tekintse meg

az EMKE-drogéria fényképosztályába érkezett új, olcsó, minden igényt kielégítő gépeket, nagytípusú, fényszórókat stb. Gépek: 1000 lejtől. Papírok nagy választékban!! Friss, olcsó vegyszerek. Vidékre postai szétküldés. Telefon 250.

EMKE-drogéria Cluj, Fötér és Deák F.-u. sarok.

A Davis Cup elődöntőjének harmadik napján Kehrling 3:6, 6:4, 6:2, 6:2 arányban győzött az angol Austin ellen, viszont Gregory dr. 6:1, 6:0, 6:3-re verte Takácsot és Anglia győzött 3:2 arányban.

Bécs. WAC—Vienna 4:0 (1:0). Admira—BAG 6:1 (4:1). WSC—Austria

4:1 (2:1).

Brünn. Slovan (Bécs)—Zidenice 6:4 (3:1).

Prága. Sparta—Bohemians 2:1 (1:0). Köln. III. ker. (Budapest)—Sparta 9:2. Víziló.

Amszterdam. Németország—Hollandia 5:3.

Közgazdaság

Fiókhálózatot épít ki Erdélyben és a Bánságban a Banca Internatională

(Bucaresti-Bukarest, június 17. Az Uj Kelet tud.) Megirtuk, hogy Bukarestben Banca Internationala címen új nagy pénzüzetet alakult, amelynek alapításában három nagy külföldi bank vett részt. A Dresdener Bank, az Amsterdami Bank és a londoni Hambros és Haise pénzüzetek a patrónusai a Banca Internationalának, amelynek érdekeltségeket vállal a francia Holding-társaság is.

Ez a bankalapítás, amely ötszázmillió lej alaptőkével kezdte meg prosperitását, az első komoly bevonulása a külföldi tőkének a romániai piacra a stabilizáció után. Az igazgatóságban Franasovici, Mitilineu és Manolescu is

helyet foglalnak, még pedig aktív szerepléssel, mellettük a külföldi tőkecsoportok megbízottjaként Wietzleben vezérigazgató irányítja a pénzüzet műveleteit.

Amint értesülünk, a Banca Internatională rövidesen megkezdí fiókhálózatának kiépítését és Erdélyben, valamint a Bánságban is fiókot állít fel, hogy ezeken keresztül közvetlen kapcsolatot teremtsen magának az erdélyi és a bánsági gazdasági élettel. Hírek szerint az aradi fiók felállítása rövidesen megtörténik és ennek vezetője Argetoianu miniszter egyik híve, Miklósi Aurél igazgató lesz.

Az erdőkitermelési engedélyek felülvizsgálására kiküldött bizottság befejezte az előmunkálatokat

Súlyos visszaélésekről beszélnek. Új alapokra fekteti a kormány az erdőigazgatást

Ismertettük azt a rendeletet, melyet a Maniu-kormány röviddel hivatalbalépése után adott ki az állami erdők kitermelési engedélyének revíziója ügyében. A revízióval kapcsolatosan a legkülönbözőbb magyarázatokat kolportáltak, általában azonban az engedélyek felülvizsgálásának ellenőrzését jelölték meg a revízió céljául.

A revízió folyamatban van és beavatott helyről sikerült megtudnunk, hogy a miniszterium a rendeletet annak idején azért adta ki, mert az engedélyek kiadásánál visszaélések történtek.

A fásítási garanciák, valamint a kitermelésre adott állami erdők bérösszegeinek megállapításánál, az ültetési rendszabályok betartása körül a legnagyobb rendellenességeket konstataáltak és ezért a legnagyobb titokban elrendítették, hogy egy bizottság az összes kitermelési engedélyeket haladéktalanul vizsgálja felül.

A kiküldött bizottság a revízió megkezdéséhez szükséges előzetes munkálatokat már elvégezte és a közeli hetekben már ki is utazik az egyes fontosabb ipari gépontokra, hogy a megkezdett munkálatokat a helyszínen folytassa. A kormány — hir szerint — elhatározta, hogy a kitermelési engedélyek kiadása körül elkövetett visszaélésekben bűnsöket állásaikból elmozdítja.

A kormány egyébként tervbe vette, hogy az ország erdei igazgatásának ed-

digi módszereivel szakít, az egész erdőügyet új alapokra fekteti és a Casa Pădurilor mellé az ország területén kizárólag adminisztrációs hatáskörrel, 2-3 aligazgatóságot szervez.

Az erdőügyek fokozottabb ellenőrzésére ugynevezett repülőbizottságok alakulnak, melyek működésüket rövidesen meg is kezdik.

Százhuszonkétmillió passzívával fizetésektelen lett a Loebel bukaresti textilengros cég. Az ország egyik legnagyobb posztóáranyagkereskedő cége, a bukaresti Adolf Em. Löbel, az új törvényszéken 6 havi moratóriumot kért. A cég aktívái 151,804,000 lejt tesznek ki, passzívái pedig 122,892,000 lejre becsülhetők. Az aktívák között szerepel négy ingatlan 18 millió lejt értékben. A cég moratóriumkérését a fizetésektelenségeknél szenvedett veszteségekkel, továbbá a fogyasztási krízissel és a súlyos kamatterhekkel indokolja.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejt kapható az Uj Kelet könyvosztáiban

Orf. zsidó fluinternátus Löcsén.

Német nyelvű német pedagógiai intézmény

Alapos iskolai kiképzés, intenzív nyelvoktatás (Német, francia). Talmud oktatás. Eisörendű nevelés, gondos pedagógiai felügyelet. Modernül berendezve. Kitűnő ellátás. Elkészítés magán- és felvételi vizsgára. — Kivánatra prospektus. — Cím:

Reich-fluinternátus — LEVOCA Kassa (Kosice) mellett. Információval szolgál: a „SAFRUTH” könyvkereskedés CLUJ.

Aki zsidónak érzi magát,

megváltja a sékelt

